

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de voormalige Sint-Gerardusschool in Gent

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op de adviesvraag bij het college van burgemeester en schepenen van Gent, ingediend op 19 juli 2016;

Overwegende dat het advies niet is meegedeeld en dus geacht wordt gunstig te zijn;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 19 september 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de voormalige Sint-Gerardusschool aantoonst;

Overwegende dat de voormalige Sint-Gerardusschool met ommuurde speelplaats, voorliggende voetpadstrook en muurkapel met Onze-Lieve-Vrouw met Kindbeeld als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De begin 20ste-eeuwse voormalige Sint-Gerardusschool is historisch betekenisvol voor de ontwikkeling van de onderwijsvoorzieningen in de Sint-Gerarduswijk ten zuiden van het historische stadscentrum van Gent, maar ook voor de historische verbondenheid met de Gentse Wereldtentoonstelling van 1913.

Een eerste klein houten schoolgebouwtje werd opgericht in 1910 op initiatief van pastoor Ivo Van Kerckvoorde van de parochie Sint-Pieters-Buiten. Deze bewaarschool, gewijd aan Sint-Gerardus Majella, werd ingeplant in de zeer landelijke en praktisch onbebouwde wijk aan de 'Ottergemse Dries', waar geen onderwijsvoorzieningen waren, om de toegankelijkheid voor de allerkleinsten tot het onderwijsaanbod te vergroten.

In 1914 werd dit houten gebouw vervangen door het huidige tweeledige schoolgebouw in neotraditionele stijl met bijhorende ommuurde speelplaats bestemd als bewaarschool. Het schoolgebouw naar ontwerp van L. Gildemijn werd opgetrokken op eigendom van en door de adellijke familie Delebecque-Rotsaert de Hertaing van het nabijgelegen 'Kasteel Ter Lack', onder impuls van pastoor Van Kerckvoorde.

Naar grondplan, planindeling, voorkomen en materiaalgebruik zijn de bouwplannen alsook het gerealiseerde gebouw vrijwel identiek aan de modelschool van het 'Modern Dorp' op de Wereldtentoonstelling in Gent.

De Wereldtentoonstelling ging door van april tot 3 november 1913 en situeerde zich ter hoogte van het huidige Miljoenenkwartier in de Sint-Pieters-Buitenparochie. Het 'Modern Dorp' was een fictief landbouwersdorp ontworpen door vooraanstaande architecten dat beoogde het plattelandsleven en de vernieuwingen op het gebied van landbouw en veeteelt aan het grote publiek te tonen. Met dit voorbeelddorp uitgewerkt met alle stedelijke comfort en nutsvoorzieningen, probeerden de inrichtende ministeries onder leiding van Paul De Vuyst de plattelandsvlucht tegen te gaan.

Het modeltype voor een lagere plattelandsschool voor jongens en meisjes was een ontwerp van het Ministerie van Kunst en Wetenschap, één van de organiserende ministeries van het 'Modern Dorp'. Het was een eenvoudig betaalbaar ontwerp in neotraditionele stijl, opgebouwd in echte materialen en niet in 'staff', dat voldeed aan de nieuwste voorschriften inzake comfort, hygiëne en pedagogie. De overheid probeerde met dit prototype de plattelandsgemeenten bij te staan om langer onderwijs aan te bieden in comfortabele gebouwen zoals vereist door de recent opgelegde verlengde leerplicht.

De families Delebecque en Rotsaert de Hertaing waren actief betrokken bij de Wereldtentoonstelling van 1913. Als vertegenwoordiger van onder meer de boerinnenbonden en door hun deelname aan congressen, waren ze zeker vertrouwd met het 'Modern Dorp' en de organisatoren. Aangenomen mag worden dat ze ook de bezorgdheid over de ontwikkeling van het platteland door middel van gedegen onderwijs voor de boerenfamilies met de expositieleiden deelden.

De heropbouw van het prototype van de lagere school vlak na het einde van de Wereldtentoonstelling in de plattelandswijk 'Ottergemse Dries' door de familie Leon Delebecque, kaderde volledig binnen de progressieve visies over onderwijs en plattelandsontwikkeling van de organiserende leden, deelnemende ministeries en tal van vertegenwoordigers. Een visie die na de Eerste Wereldoorlog ook weerklank vond in de wederopbouwarchitectuur en tal van heropbouwprojecten in de zwaar geteisterde Westhoek.

Het voormalige Sint-Gerardusschooltje geldt als een zeldzame getuige van de Wereldtentoonstelling van 1913, die zeer bepalend is geweest voor Gent in het begin van de 20ste eeuw. In tegenstelling tot 'Oud-Vlaanderen', de landen- en themapaviljoenen werd het 'Modern Dorp' in echte materialen opgetrokken en niet in 'staff'. Volgens de parochiekroniek werd het tweede Sint-Gerardusschooltje in 1914 opgetrokken met de gerecupereerde materialen van en volgens het plan van de modelschool, wat de uniciteit en de historische waarde van het erfgoedrelict vergroot.

In de tweede helft van de 20ste eeuw vormde de Sint-Gerardusschoolsite het centrum van het parochiale wijkleven. Na de opheffing van de onderwijsfunctie werden de gebouwen ingenomen door een armoedehulporganisatie die historisch en sociaal betekenisvol is voor de wijk;

Overwegende dat de voormalige Sint-Gerardusschool met ommuurde speelplaats, voorliggende voetpadstrook en muurkapel met Onze-Lieve-Vrouw met Kindbeeld als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Architecturaal is de voormalige Sint-Gerardusschool een uitzonderlijk alsook representatief voorbeeld van de begin 20ste-eeuwse modelscholenbouw op het platteland, zoals het gepropageerd werd in het 'Modern Dorp' tijdens de Wereldtentoonstelling van 1913.

De bestaande schoolsite met bijhorende ommuurde speelplaats en voorliggende voetpadstrook, naar een ontwerp van L. Gildemijn van december 1913, stemt typologisch en qua materiaalgebruik overeen met het modeltype van het 'Modern Dorp' ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Kunst en Wetenschap in 1913. Ook de door het ministerie vooropgestelde visies, architecturale principes en bouwstijl, zijn nog steeds afleesbaar in het bestaande schoolgebouw. Naar alle waarschijnlijkheid zijn de gebruikte materialen recuperatie van het na 3 november 1913 ontmantelde modelschooltje.

De voormalige Sint-Gerardusschool wordt gekenmerkt als een éénlaagse bak- en zandsteenbouw in neotraditionele stijl, waarvan het symmetrische hoofdvolume met grote vensterpartijen begrensd wordt door twee hogeropgaande trapgevels. Twee ruime klassen, respectievelijk begrensd door een I- en L-vormige gang annex vestiaire zijn binnenin inwendig met elkaar verbonden. De sobere begin-20ste-eeuwse binnenafwerking met onder

meer doorlopende zwart-gele tegelvloeren, hoge binnendeuren en gewitte muren, is in overeenstemming met de tijdens de Wereldtentoonstelling gepropageerde hygiënische voorschriften.

De traditioneel bijhorende 'overdekte speelplaats' of 'préau couvert' situeert zich links van het hoofdgebouw en betreft een lager volume met dezelfde uitwendige kenmerken en materialen. Aanvankelijk was het als open overdekte constructie bestemd als schuilplaats. Door latere invoegingen wordt het heden als bureau en berging gebruikt. Achteraan bevindt zich de ommuurde verharde speelplaats, die typologisch eveneens deel uitmaakt van het modelschooltype van 1913;

Overwegende dat de voormalige Sint-Gerardusschool met ommuurde speelplaats, voorliggende voetpadstrook en muurkapel met Onze-Lieve-Vrouw met Kindbeeld als monument volkskundige waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De voormalige Sint-Gerardusschool is door de aanwezigheid van een muurkapel gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, ook volkskundig betekenisvol.

De tot het midden van de 19de eeuw opklimmende muurkapel behoorde aanvankelijk tot een boerenhof aan de Ottergemsesteenweg, gelegen in de omgeving van de latere schoolsite. Het als 'pestkapelletje' gekende devotierelict was opgericht door de bewoners van de hoeve uit dankbaarheid dat zij de cholera-epidemie van 1866 die de regio teisterde en veel mensenlevens had geëist, hadden overleefd. Na de sloop van de hoeve werd de Mariakapel door wijkbewoners overgebracht naar het Sint-Gerardusschooltje en na restauratie daar aan de voorgevel bevestigd.

De relatief grote muurkapel is typologisch zeer herkenbaar en representatief voor een midden-19de-eeuws exemplaar. Ze wordt gekenmerkt door een elegant uitgewerkte houten kast onder een overstekend zadeldak, met decoratief uitgesneden kader, consoles en windbord onderaan. De kastkapel is vooraan afgesloten door een beglaasd deurtje met rechthoekige roedeverdeling, waarachter het gerestaureerde polychrome Onze-Lieve-Vrouw met Kindbeeld zich bevindt.

Het is een steeds zeldzamer wordende herinnering aan de midden-19de-eeuwse volksdevotie in de omgeving van de Ottergemse Dries. Het erfgoedrelict heeft ook volkskundige betekeniswaarde voor de Sint-Gerarduswijk in de loop van de 20ste eeuw,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument: de voormalige Sint-Gerardusschool met ommuurde speelplaats, voorliggende voetpadstrook en muurkapel met Onze-Lieve-Vrouw met Kindbeeld, Harelbekestraat 64 in Gent, bekend ten kadaster als Gent, 8ste afdeling, sectie H, perceelnummer 467G2.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. §1. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde;
- 3° volkskundige waarde.

§2. De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

De voormalige Sint-Gerardusschool, opgetrokken in 1914 uit bak- en zandsteen in een verzorgde neotraditionele stijl wordt voorafgegaan door een voorliggende betegelde voetpadstrook, zoals voorzien op het bouwplan van 18 december 1913.

Het éénlaagse bakstenen schoolgebouw is samengesteld uit een klasvolume van zes traveeën en een lagere licht achteruitwijkende aanbouw links van drie traveeën, de zogenaamde 'préau couvert'. Beide volumes zijn afgedekt door flauw hellende zadeldaken met kunstleien.

Het geheel met symmetrische opbouw en lijstgevels, is aan de oostelijk georiënteerde en traditioneel rijkelijker uitgewerkte voorgevel afgewerkt met een plint in groene zandsteen van Tubize in breuksteenverband met afgeschuinde plintband. De gevel is verrijkt met natuurstenen banden, deur en vensteromlijstingen en doorlopende vensterdorpels, geïdentificeerd als Pierre de Reffroy. Dit zijn kenmerkende materialen en stijlelementen die refereren naar het neotraditionalisme.

De klasvleugel van zes traveeën wordt aan weerszijden begrensd door twee hoger opgaande en licht uitspringende deurtraveeën die eindigen in een trapgeveltje met twee langgerekte verluchtingsgaten in de geveltop. De brede hoge rechthoekige vensters onder geprofileerde waterlijsten en korfbogige ontlastingsbogen, behielden hun oorspronkelijk witgeschilderd houtwerk met negendelige roedeverdeling. Het houtwerk van de deuren in de hoekrisalieten aan een bordes van twee treden, werd deels vernieuwd. Het gedeelte bovenlicht van deze deuren correspondeert nog met de vroegere afwerking.

De oorspronkelijke aflijnende houten kroonlijst met geprofileerde afwerking is nu verstopt achter een jongere omkasting in kunststof die geen erfgoedwaarde heeft.

De muurkapel in het midden van de voorgevel werd geplaatst in 1998 en is afkomstig van een eertijds nabijgelegen en in 1998 gesloopte hoeve aan de Ottergemsesteenweg. De typologisch midden 19de-eeuws te dateren, relatief grote muurkapel is een elegant uitgewerkte houten kast onder een overstekend zadeldak, met decoratief uitgesneden kader, consoles en een windbord onderaan. De muurkapel is vooraan afgesloten door een beglaasd deurtje, waarachter het gerestaureerde gepolychromeerde Onze-Lieve-Vrouw met Kindbeeld zich bevindt.

De traditioneel soberder uitgewerkte, westelijk georiënteerde achtergevel van de klasvleugel heeft dezelfde ritmering met brede, licht vooruitspringende hoektraveeën. De zuidelijke deurtravee werd omgevormd tot een venster, wat beperkt zichtbaar is aan een aantal sporen in het metselwerk, een ander type vensterdorpel en plint. De noordelijke achterdeurtravee vertoont wel de oorspronkelijke vormgeving met behouden gedeeld bovenlicht boven een geprofileerde tussenlatei. De begin 20ste-eeuwse achterdeur is deels bewaard achter een jongere aanbouw.

Het baksteenmetselwerk van de achtergevel is op sommige plaatsen beschadigd wat een sterke indicatie is van hergebruikt materiaal. De horizontaliteit wordt achteraan ook beklemtoond door het gebruik van een gecementeerde lage plint, drie gevelbrede natuurstenen banden en een kroonlijst.

De ruime klassen worden aan de speelplaatszijde verlicht door grote rechthoekige vensters onder ijzeren I-lateien onder een gedrukte brede korfboog met recenter schrijnwerk op een overstekende lekdrempel.

De traditioneel bijhorende 'overdekte speelplaats' of 'préau couvert' van drie traveeën situeert zich links van de klasvleugel en betreft een lager volume met dubbelhuisopstand met dezelfde uitwendige kenmerken en materialen. De voorzijde wordt gemarkeerd door een venster-deur-vensteropbouw. De 'préau couvert', ontworpen als een semi-open overdekte schuilconstructie, gedragen door een gesmeed ijzeren zuil, is met de open zijde naar het westen georiënteerd om regeninval maximaal te kunnen weren. Het volume is bovenaan afgelijnd door een geprofileerde houten kroonlijst die deels verstopt is onder een jongere en weinig kwaliteitsvolle omkasting in kunststof.

De grond is deels verhard met tegeltjes die qua stijlkenmerken sterk gelijken op de keramische zandkleurige zeedijktegels. Door latere invoegingen wordt de overdekte speelplaats heden als bureau en berging gebruikt.

Achter het schoolgebouw ligt een ruime ommuurde speelplaats, die typologisch eveneens deel uitmaakt van het modelschooltype van 1913. Een gedeelte van de muur aan de zuidwestzijde en westzijde is gebruikt als buitenmuur voor de voormalige Sint-Gerarduskapel. Verder ten westen herinneren de zichtbare sporen van beschilderd pleisterwerk nabij een struik aan de oorspronkelijke toiletjes. Daarnaast en ten noorden is een deel van de speelplaatsmuur terug geïncorporeerd in de gebouwen van de vroegere Sint-Gerarduskring. De speelplaats is verhard. Een aantal dekstenen duiden de plaats aan waar in de beginjaren van de school (fruit)bomen waren aangeplant.

De plattegrond, binnenindeling en binnenafwerking van de klasvleugel stemt quasi volledig overeen met het bouwplan van 18 december 1913 en met het modelschoolgebouw van het 'Modern Dorp', en getuigt van een hoge authenticiteitswaarde.

De begane grond met asymmetrisch grondplan is ingericht rondom twee centrale klassen (telkens twee traveeën breed), waarvan de grootste klas (links/zuidelijk) later in twee gedeeld is. De ruime, lichte klaslokalen zijn bereikbaar via de ingangen in de hogeropgaande hoektraveeën en worden dus begrensd door respectievelijk een I- en een L-vormige gang. Enkel de L-vormige gang staat nog in verbinding met de speelplaats. De doorgang vanuit de I-vormige gang werd gesloten door de plaatsing van een venster.

De lokalen en gangen zijn inwendig met elkaar verbonden via een viertal hoge witgeschilderde paneeldeuren. Deze zijn getooid met fraaie deurklinken met hefboomsysteem met duimbediening, gevat binnen een houten geprofileerde kader. Dit zijn kenmerken die stilistisch begin 20ste eeuw te dateren zijn en die sterk gelijken op het modeltype van de Wereldtentoonstelling.

De binnenafwerking is vrij sober. De hoge vensters hebben zowel aan de straat als aan de achterzijde zwarte gepolijste hardstenen of marmeren rechthoekige en afgeronde venstertabletten. Aan de voorgevelzijde zijn ook nog de oorspronkelijke spanjolet-sluitsystemen behouden. De gehele klasvleugel is betegeld met verzorgde doorlopende zwart-gele tegelvloeren. Deze werden geplaatst volgens een geometrisch patroon en met een tegelboord, en gelijken eveneens sterk op de modelschooltegelvloer.

De binnenmuren zijn merendeels wit bepleisterd. Via de I-vormige gang links is er een inwendige verbinding met het kleine bureau in de 'overdekte speelplaats' dat er in de tweede helft van de 20ste eeuw ingebouwd werd. Halverwege de gang geeft een tweede deur (ook links) toegang tot de rest van de 'préau couvert' en de speelplaats.

De L-vormige gang rechts geeft achteraan uit op een zijingang van de vroegere Sint-Gerarduskring.

Art. 3. §1. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden;
- 2° de bescherming beoogt het behoud van het gebouwde erfgoed, met name het geheel van de voormalige Sint-Gerardusschool, zowel het hoofgebouw als de overdekte 'préau', met de ommuurde speelplaats, de voorliggende voetpadstrook en de muurkapel met Onze-Lieve-Vrouw met Kindbeeld tegen de voorgevel;
- 3° de 'overdekte speelplaats' of 'préau couvert', gelijktijdig met het hoofdvolume gebouwd in 1914 naar ontwerp van 18 december 1913, was aanvankelijk bestemd als een halfopen overdekte schuilstructuur gedragen door een zuil. Op een later tijdstip zijn er twee kleinere constructies (een berging en een bureau) die niet zichtbaar zijn vanaf het openbaar domein in geplaatst. Deze jongere invullingen doen geen afbreuk aan de erfgoedwaarden van dit gebouwdeel. Het behoud van deze invullingen is echter niet vereist en verwijdering of wijziging ervan is mogelijk. Bij een eventuele wijziging van deze jongere invullingen dient het uitwendig voorkomen, het volume en de hoogte van de 'préau' als wezenlijk onderdeel van het schoolgebouw maximaal behouden te blijven. Bij het uitvoeren van toekomstige werken aan de 'préau', is het tevens wenselijk om de houten geprofileerde kroonlijst die zich onder de afdekking in kunststof bevindt te herstellen;
- 4° de voormalige Sint-Gerarduskapel, klokkentoren en een aangebouwd gedeelte van de vroegere Sint-Gerarduskring die zich binnen de ommuurde speelplaats bevinden,

liggen binnen de afbakening van de bescherming als monument. Deze constructies hebben echter weinig tot geen erfgoedwaarde. Het behoud van deze volumes is niet vereist. Verwijdering, een nieuwe invulling of vervanging is mogelijk, maar enkel in die mate dat de erfgoedwaarden van het voormalige schoolgebouw, de ommuurde speelplaats, gevelkapel en voetpadstrook niet in het gedrang komen. Een vervangend volume mag de huidige oppervlaktes en hoogtes niet overschrijden en het kenmerkende aspect van een ommuurde speelplaats en het open karakter van de speelplaats dient gerespecteerd te blijven. De (ruimtelijke) verhouding tussen de voormalige Sint-Gerarduskapel en de Sint-Gerardusschool dient maximaal gerespecteerd te worden;

- 5° de verharde speelplaats was in het verleden ook voorzien met een aantal fruitbomen. Het terug vergroenen van deze open ruimte is optioneel. Het behoud van de muur en de beslotenheid van de schoolsite dient maximaal nagestreefd te worden.

§2. In uitvoering van deze beheersdoelstellingen gelden volgende verplichtingen:

- 1° het behoud van de buitenarchitectuur wat schaal, volumewerking, vormgeving en materiaalgebruik betreft;
- 2° het behoud van de vormgeving van de vensters- en deuropeningen; bij vervanging van het oorspronkelijke buitenschrijnwerk herstel naar origineel model;
- 3° het behoud van de planindeling, interieurafwerking, gebruikte materialen zoals beschreven in de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen;
- 4° het behoud van het principe van een muur rondom de speelplaats en het maximale behoud van het open karakter van de ommuurde speelplaats.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
 - a) het verwijderen, vervangen of wijzigingen van het dakvolume, de dakbedekking, de dakconstructie en gootconstructies;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, oculi, poorten, inclusief de beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
 - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekend gemaakt dat het

goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;

5° graafwerken in functie van het bouwen, verbouwen of heropbouwen van constructies;

6° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:

- a) het plaatsen of wijzigen van boven- en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
- b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;
- c) het aanleggen of wijzigen van verharding met een minimale gezamenlijke grondoppervlakte van 30 m² of het uitbreiden van bestaande verhardingen met minimaal 30 m², met uitzondering van verhardingen geplaatst binnen de straal van 30 m rond een vergund of een vergund geacht gebouw;
- d) het uitvoeren van graafwerken die de stabiliteit van de gebouwen en constructies in gevaar kunnen brengen;
- e) het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;

7° het wijzigen van het microreliëf.

Voor het interieur van het monument:

- 1° het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
- 2° het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
- 3° het uitvoeren van werken die het uitzicht of de indeling van het interieur wijzigen;
- 4° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 5° het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, stucwerk, wand- en plafondschilderingen, wandbekledingen, binnenschrijnwerk, inclusief de beglazing, lambriseringsen, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
- 6° het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen;
- 7° het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;
- 8° het plaatsen of vernieuwen van technische voorzieningen, zoals verwarming, klimaatregeling, elektrische installatie, geluidsinstallatie, sanitair, liften en beveiligingsinstallaties.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, 21 OKT. 2016

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS